

Book Review
Интересни заглавия

НАЧИНАНИЕ В ПРЕДЕЛИТЕ НА ЧИСТАТА МЕТАФИЗИКА

Силвия Кръстева

Югозападен университет „Неофит Рилски“

Резюме. Сборникът *Назад към метафизиката* предлага тематичен дискурс към една все по-усилваща се тенденция във философията на ХХІ век: да се обсъждат проблемите на съвременната метафизика и да се търси теоретичното им разрешаване с целия екзистенциално-драматичен патос на същинското философстване. В това обръщане назад, към първите начала на чистата метафизика, е призивът в заглавието, но призив, манифестиран като програма пред днешните философи. В първия раздел – *Метафизически концепти* – се повдигат въпроси за абсолюта, за първите основания, за битието, познанието и човека, като въпроси, които днес философстването трябва да преосмисли. Вторият раздел – *Историко-философски интерпретации* – разгръща дискусии за теоретичните постройки и системи, които предопределят хоризонта на съвременното философстване, а така и са основа едва чрез връщането към която можем да погледнем към новите области на чистата метафизика. В това търсене се обсъжда и краят на метафизиката – в третия раздел *Постметафизични деструкции на метафизиката*, но като преосмисляне на Хайдегеровия обрат към езика като поле за пренамиране на смисъла на битието.

Keywords: metaphysics; subject matter of metaphysics; ethics; philosophy of German idealism; Heidegger; critique of metaphysics

В *Критика на чистия разум* Кант завеща на бъдещите поколения философи да построят една нова метафизика – метафизика, за която тъкмо *Критиката* трябва да проправи „сигурния път“ (Kant, 2013: 53). Предметът на една такава метафизика би трябвало да бъде търсен отвъд догматичната тематика, посветена единствено на онтологични конструкции, на полето на чистия разум в начинанието той да изследва самия себе си в чистата си система и оттам едва да бъде открит в сферата на чистото философско познание. Ето това начинание всъщност осмисля целия мащаб на първата Кантова *Критика* и ако следваме линията на коперниканския обрат, реализиран с нея, задава наистина нова посока и нова цел пред теоретичните изследвания по философия. С това Кант всъщност заложи, а така и продължи, темата за чистата метафизика в сърцето на модерната филосо-

фия. Отново метафизиката, вече в пределите на модерното философстване, отваря чистата и същинско философска зона в дълбочината и обхвата на философското познание. Само че вече като едно търсене на спецификата на самата философия, тя, с термина на Фихте, става „наукоучение“ (Fichte, 2011: 46), философстване върху чистата, най-дълбинна сфера на философското (познание), а с това е вече отхвърляне на предмета на философията като насочен извън нея: не нещо друго, а самият глобален проект и построяване на чистата философия е този предмет. В това е и съвременният мащаб на изследванията по метафизика.

Именно така избирам да представя сборника *Назад към метафизиката*, излязъл от печат през март тази година. Реализирането на този сборник е тъкмо начинание в пределите на чистата метафизика. Той отваря с абсолютната си теоретична тежест дебата за състоянието и перспективите пред съвременните изследвания по метафизика. Това е заявено в заглавието призив – *Назад към метафизиката!*, чийто автор е проф. д.ф.н. Валентин Канавров. Сборникът е научен продукт от дейността на Центъра за немски идеализъм към Философския факултет на Юго-западния университет „Неофит Рилски“. Негов първи и настоящ директор е проф. Канавров. Приоритет на Центъра са изследванията по метафизика и трансцендентална философия. От своето създаване Центърът има реализирани девет научноизследователски проекта:

2009 – *Парадигми на мисленето*; издаден е сборникът *Трансцендентални езици на метафизиката* (535 с.);

2010 – *Модели на философско мислене*;

2011 – *Бездната Хайдегер*; издаден е сборникът *Бездната Хайдегер* (469 с.);

2012 – *Философският глобализъм на Хегел*;

2013 – *Метафизическо, постметафизическо и философско-религиозно мислене*;

2014 – *Трансцендентално мислене и трансцендентален идеал*;

2015 – *Концепти, структура и методологии на неklasическото феноменологическо мислене*;

2016 – *Назад към метафизиката*;

2017 – *Съпоставимост на априористки концепти: Кант и Шопенхауер*.

Сборникът *Назад към метафизиката* (386 с.) обединява 28 изследователи от девет страни на четири континента. Работните езици са български, английски и немски. Всичко това дава наистина обхватност и представителност на неговата тематика. Съставителите са доц. д-р Георги Донеv, гл. ас. д-р Силвия Кръстева, д-р Атанаска Чолакова, проф. д-р Райнхард Хесе. Впечатляващата корица е дело на Теодора Венедикова. На корицата заглавието може да се прочете и на старогръцки и латински, с което още веднъж сборникът заявява проекцията си да се разпростре върху универсалния и вековен дебат за търсенето на предмета и обхвата на метафизиката.

От името на съставителите на сборника изказвам специална благодарност на проф. д.ф.н. Валентин Канавров за неговите усилия и работа да предизвика философската колегия към включването в дискусията за съвременната метафизика, което резултира в представително научно изследване.

Питането за метафизиката, повикът за осмисляне на нейната специфика са организирани от съставителите в три потока на философските ракурси: *Метафизични концепти*, *Историко-философски интерпретации* и *Постметафизични деструкции на метафизиката*. Те отговарят тематично на текстовете, но и очертават своеобразни полета с основност за хода и концептуалните резултати на универсалния дебат за метафизиката. Именно така и ще ги представя и организирам – в дискуссионни полета с вътрешно оформени тематични кръгове. Нека те да се разглеждат и като аспекти, решения на проблема за теоретичната спецификация на съвременната метафизика не откъм изчерпателността на тази проблематика, а с живите, актуални и драматични, дори теоретични решения, изведени от авторите на сборника *Назад към метафизиката*.

Разделът *Метафизични концепти* отваря полето за представяне на изследвания върху самите начала и базисни конструкции на метафизиката, тук са възможностите да се погледне към наболелите проблеми на настоящето и да се начертаят перспективите към хоризонта на съвременния цивилизационен процес, както и възможностите да се търсят новаторски пътища и решения на проблема за облика и построяването на съвременно метафизичното.

Статията на проф. д.ф.н. Валентин Канавров (член на УС на Международното Хегелово общество) открива целия теоретичен хоризонт на колективното изследване с представянето на програмата „Назад към метафизиката“. В. Канавров посочва началата на този призив: „Назад към Кант“, към самите неща, за да се търсят автентични и радикално нови пътища да се пита и говори за метафизика. Но не по-малко дейностен, мощен в своето призоваване е обратът („Kehre“) на Хайдегер към „изконните“ интуиции за битието и неговата цялостност. Според В. Канавров Хайдегер „възвръща“ с теоретична сила посоката към философстване върху битието като автентично метафизическа. Затова и се отварят две посоки, два пътя за конституиране на същинско

метафизическото: „пътят на разбиращата историко-философска деструкция, спрегната в „назад“, а от страната на трансценденцията съставлява метафизическият резултат на прехода (пътя) *a priori* – *a posteriori*“. Но и в разтежението на двата пътя остава хоризонтът на метафизиката: да е „развитието на теорията“ в проекцията и обхвата на трансценденцията и чрез извеждане и достигане на „фундаменталните принципи“ и теоретични конструкции.

Тъкмо върху същинските принципи на метафизиката се конституира и първият тематичен кръг в сборника. Тук са повдигнати изначалните въпроси изобщо за това що е метафизиката, каква е предметната ѝ насоченост, как тази посока се решава от съвременните изследвания. Независимо накъде е насочен пътят на метафизиката, неизменен остава нейният предмет. Това е според проф. д-р Иван Камбуров (Софийски университет) абсолютът, трансценденцията и всъщност извървяването на пътя може да премине през интереса към самото битие, към познанието, през непосредствено практическото достигане до трансцендентното, но телосът на метафизическото остава мощно притеглящ човека в самата му същност и като разум, и като екзистенция. Точно така се открива и „смисълът“ на метафизиката в решаването на проблема за нейната специфика във виждането на гл. ас. д-р Стефан Димитров (ИИОЗ – БАН). Метафизиката е телос, но телос, който трябва да открие „основанието“, дори въпреки, а защо не тъкмо през „множеството на метафизиците“. Това ще означава, че основанието трудно може да бъде намерено в едноактна форма – нещо, което сме приели за единствения възможен вариант още от античната метафизика, а достигането до основанието, до смисъла ще трябва да извлече богатство от основания, а защо не и основания, изчерпателни и първофундиращи в своя „безосновен“ хоризонт, или „бездна“, за която едва сега започваме да подозираме. Оттук д-р Христо Христов ни отправя към първоосновното измерение на една „метафизика на бъдещето“, че човечеството не трябва да губи „образа на бъдещето“, а тъкмо напротив – да проектира активно този образ, за да има отворен хоризонт, а така и истински основаващ и организиращ към себе си телос. Тук с огромна тежест обаче стои ролята на съвременните философи, които трябва да поемат ангажимента да проектират света и бъдното, изправяйки се пред основните метафизически въпроси за трансценденцията, за човешката личност, за етоса на съвременния свят. Тези въпроси според проф. д-р Даниел фон Вахтер (директор на Интернационалната академия за философия на Лихтенщайн) са загърбени на полето на съвременните философски дебати, изгубени са сред множеството най-силно развиващи се направления, философията днес се е свила до историко-философски рефлексии и е заприличала на своеобразна археология, която изважда останките на едно вече отминало философстване, вместо да постави трудните въпроси на метафизиката и да им намери решение.

Може би отговорът на тази криза във философията се крие в повдигането на същински онтологични въпроси в техния мащаб и острота. Чл.-кор. проф. д.ф.н. Ангел Стефанов (ИИОЗ – БАН) повдига провокативния въпрос: „Защо

има нещо, а не нищо?“ в светлината на най-актуалните схващания за Вселената – един от изконните предмети на метафизическия теоретичен интерес. Отново изниква решението за самото начало, такова, че да роди „много вселени“, но тогава това начало е „чисто и абсолютно нищо“, като онтологично праначало – едно разрешаване на изконния въпрос за отношението между битието и нищото, дошъл още от Парменид. Не за Вселената, а в постигането на началата на живота вижда изключителния метафизически проблем д-р Михаил Шивош (Унгарска академия на науките). Това трябва да е една нова онтология на живота, концептуализираща единичното битие като нова онтологична единица, която да включи и живите същества в картината на битието, онтологията на нейната сингуларност преминава през три степенни семиотични фази: индексна, иконична и символна, така кохерентността на семиотичните категории и онтологичните фази дава подстъпите към ново обяснение на живота.

От фюзиса към етоса се конституира тематичният кръг на въпросите за диалога и човечността в съвременната епоха. Проф. д.ф.н. Владимир Градев (Софийски университет) дава великолепната формула на една „метафизика на диалога“, която е основната надежда да се разреши грандиозният цивилизационен и религиозен сблъсък, разтърсващ глобалното човечество през ХХІ век. В тази диалог най-важни са толерантността, разбирането на другия, зачитането на правото му да бъде различен, но и в това да се намери консенсусната, истински хуманна позиция на взаимната търпимост. Епископът на Карпasia Христофорос продължава тази истинска метафизика на диалога и толерантността с призива да се преодолее фундаментализмът, превърнал се в „обсесия от личния и консервативния опит“, който може да се открие във всеки един аспект на съвременния живот, там, където се защитава една теза, една мисия безогледно спрямо истинския хуманен принцип за търпимост и разбирателство.

Тук достигахме до въпроса за човешкия Аз, за това, което от метафизическа изначална гледна точка разбираме под личност, както доц. д-р Асен Димитров (ИИОЗ – БАН) я формулира – „персонална идентичност“. Според доц. Димитров обаче трябва да решим проблема за отношението на съзнанието, и по-точно съзнанието за Аз и тази персонална идентичност, което означава, че самите очертания на това съзнание за Аз се загубват в множеството менталности, а още по-интересно е решението, че така нашата идентичност се разтваря в една „универсална ментална откритост“, пред която изчезва страхът от смъртта, от загубата на личното Аз, така вкоренен в западната цивилизация.

Последен в раздела се очертава тематичният кръг, събрал изследователски решения върху платформата на виртуалисткия трансцендентализъм. Този концепт се разработва от Валентин Канавров в съвременната българска философия. В провокативния си текст доц. д-р Ивайло Димитров (ИИОЗ – БАН)

проследява движението от традиционната метафизика към Кант и към виртуалисткия трансцендентализъм на разбирането за разсъдък и разум, като основни потенциални региони на познавателната парадигма в метафизиката. Те са разгледани върху изключително широк спектър от докритически и критически съчинения на Кант, като така се разширява основата в трансценденталната типика на способностите – базова за всяко разглеждане на трансценденталната философия на Кант. Доц. д-р Кристиан Енчев (ИИОЗ – БАН) представя едно изключително интересно разширение на виртуалисткия трансцендентализъм чрез новото тематично поле на метафорите и оттук за „възможността на виртуалистски метаметафорики“. Виртуалистският метафизичен преход от *a priori* към *a posteriori* се разглежда откъм неговата крайна точка в богатото навлизане във функционирането и историчността на метафорите, а така вече и като навлизане и конструиране на възможния опит. Докторант Невена Крумова (Югозападен университет) представя друго работещо поле – това на Ероса, като изгражда неговата транслираща, медираща позиция в една общометафизическа конструкция, за да се осъществи преходът в неговото движение към безусловното, „божественото“, овладявайки и екзистенциалната времевоост на човешкото, а така и върху платформата на виртуалисткия трансцендентализъм да се демонстрира пълният априорен преход към трансцендентното. Гл. ас. д-р Силвия Кръстева (Югозападен университет) представя иновативно решение – със средствата на виртуалисткия трансцендентализъм: трансценденталната схема, да се очертае регионът на Кантовата трансцендентална способност за съждение и така да се демонстрира същинската ѝ работа и собствена съждителна схематика върху съвкупните условия на възможния опит като част от трансценденталната логика.

Вторият раздел – *Историко философски интерпретации*, започва с навлизане към наситено, емоционалнооцветено вътрешно преживяване на метафизиката, оценена от дълбочината на личното преживяване. Проф. д.ф.н. Лидия Денкова (Нов български университет), търси екзистенциално-драматичните измерения на метафизиката за съвременния човек, затова тук се срещаме с една екстатична, но и проблематична „похвала на метафизиката“ – възлова, критична точка, чрез която се самореферира не само живото философстване, но и съвременният човек търси „коренния си произход“ със събудения отново призив на Лайбниц, който ни връща към „бездната на абсолютното познание“. Проф. д.ф.н. Нина Димитрова (ИИОЗ – БАН) представя едно критическо търсене: няма по-важна, по-екзистенциално насъщна задача пред „мощта на философията“ от овладяването на най-високите теоретичен хоризонт на метафизиката, който е единствено онтология, „Биващото като биващо“, както постулира руският философ Борис Яковенко, и това трябва да е „новият трансцендентализъм“. Личният патос, страстта да се философства, се е отляла в екзистенциално-драматичния текст на проф. д.ф.н. Любомир

Христов (Пловдивски университет). Текстът е посветен на една „изповедно-емблематична философема – смъртта“. Този екзистенциален ракурс изповядва драматичните търсения и несъгласия пред абсурдите на съвременността и ни призовава да мислим – будно, граждански, като автентични философи, разпрострели Декартовото *Cogito* към всеки един аспект от живота.

Отваряме и следващия голям тематичен кръг, обхващащ рефлексии и тематички, посветени на класическия немски идеализъм. Доц. д-р Георги Донеv (Югозападен университет) предлага новаторско разрешаване на един от най-заплетените казуси на трансценденталната логика на Кант – космологическите антиномии на разума. Така трансценденталната логика на Кант намира своята перспектива в поставянето на необходимите и най-важни метафизически въпроси на разума: трансценденталната диалектика да се разгледа в нейната „некласичност“ и да се снабди със същинско логически работещи основания. Доц. Донеv постулира основността на работата с логическото противоречие в един предметно-конститутивен план, „всичко логическо, като свободно от противоречие, основава обекта на мисленето“, така се достига до ново дефиниране на трансценденталната логика, като конституираща „когнитивния аспект на логическите форми“ и извличаща „инвариантни структури на мисленето“.

Проф. д-р Анджей Пшилебски (Университет на Познан; посланик на Полша в Германия) разглежда в цялост философията на немския идеализъм през неизменната нейна идеалистична насоченост към „централната роля на Абсолюта“, а така и за създаването на една „метафизика на абсолюта“, която трябва всъщност да даде решение за човешкото битие в света. Това, от една страна, е основата на морала, на истински етическото съществуване при Кант и Фихте, а от друга страна, при Хегел е „самосъзнанието на Бога, с чиито условия е завършено съзнанието и на конкретните хора, които са свързани с общността на вярата“. Етическата тема в трансценденталното философстване на Кант продължава в изследването на проф. д-р Райнхард Хесе (Фрайбургски университет) с прехода от „царството на теоретичния разум“ към „царството на практическия разум“, но решен тук и сега, в ситуацията на глоболизиращото се човечество, което трябва да отговори на въпросите: за необходимостта на истината, за интересубективността – в съвместното коопериране и общност на хората, за базовите ценности на етиката с цел изграждане на „идеално общество, свободно от доминация, с равенство, свобода и солидарност за всички“. Проф. д-р Кирил Шопов (Великотърновски университет) заостря практическата проблематика върху паралелите между Кант и Достоевски в техните концепции за държава-та и правото. По оста „справедливост – суровост“ на наказанието се разгръща сравнението между Кант и Достоевски, проф. Шопов извежда „общ корен“ на техните идеи от „библейската традиция“ – един паралел, който всъщност конституира нов тематичен кръг и иновативен прочит и в кантознанието, и в българската рефлексия върху философските възгледи на Достоевски.

Проф. д-р Хектор Ферейро (Католически университет, Аржентина) въвежда интересния спор за спецификата на битието в теоретичните конструкции на Кант и Хегел. Изходна точка е аргументацията на Кант по отношение на въпроса дали битието е „реален предикат“ и какво е неговото логическо значение в изказванията. В изведената от Кант теза за „битието като празна позиция за едно нещо“ проф. Ферейро вижда възможността да се изведе Декартовата аргументация на „Мисля, следователно съм“, но тя отправя неизменно към небитието. Взето като „мисловен експеримент“, нищото отвежда до друга онтологическа конструкция: за битието като „отношение“ между позициите на нещата, а оттук и към Хегеловата концепция за тоталността на битието, което се схваща чрез понятието му, т.е. чрез богатството на отношенията на съществуващите неща. Тази интересна проекция към онтологическите връзки във върховите конструкции на класическия немски идеализъм продължава и в интересната теза за натурализма на Хегел. В това изследване проф. д-р Мириам Герхард (председател на Международното Хегелово общество) представя актуалното разглеждане на Хегеловата концепция за природата като централно за цялата система на Хегел, издигнато в актуалните англоезични изследвания върху Хегел. Проф. Герхард издига тезата, че тъкмо чрез натурализма на Хегел трябва да се решат актуалните проблеми на съвременната космология, но като не се пренебрегва същинската специфика на Хегеловата философия на природата: като един „концептуален натурализъм“, за взаимодействието между дух (Geist), субект и природа в обяснението на всичко съществуващо и като едно метафизически фундирано негово постигане.

Последният тематичен кръг от втория раздел на сборника *Назад към метафизиката* се отваря като посткласически дискурс, и то като рецепция отвъд философията на немския идеализъм. Тук проф. д-р Ясуо Камата (Kwansei Gakin University, Япония) разглежда „съзерцанието“ като „тайната на метафизиката“, но също така и на всяка нейна критика. Проф. Камата демонстрира това през метафизическите аспекти на философията на А. Шопенхауер в поставянето на съзерцанието на субекта като нагледен принцип на критиката на метафизиката, но и в постулирането на волята като нещо само по себе си като метафизически принцип. Според проф. Камата едва с отрицанието на волята като *съзерцание* се постига истински надсубективното: като общност на хората, която е и основното търсене днес на една хуманистична обкръжаваща среда и социум. Д-р Анселм Модел (Фрайбург, Германия) разглежда интересния проблем за обрата (Kehre) на Хайдегер след *Битие и време* (1927). Тъкмо връщането „назад“ към Хегел в лекциите на Хайдегер от 1930 г. донася обрата към „Битието“ в мисленето на Хайдегер. Но в новите търсения на този обрат Хайдегер ще се обърне и към Хьолдерлин, защото обратът изисква и нов и адекватен език за философстването и с това в търсенето на „Праизвора на метафизиката“ чрез възможностите и спецификата и на поетичния език да се достигне до изначалния смисъл на битието.

Рецепциите върху немската философия завършват със задълбоченото изследване на проф. д.ф.н. Димитър Цацов (Великотърновски университет) върху българо-германските философски отношения. С много илюстративен и фактологичен материал проф. Цацов проследява отношенията между Йоханес Ремке и Димитър Михалчев и между Леонард Нелсон и Цеко Торбов. Така е очертано като основополагащо за българската философия усвояването на немската философска традиция, което Д. Михалчев и Ц. Торбов залагат със своята активна теоретична и преводаческа дейност и което можем да свържем с оформянето на трайния интерес в българските философски изследвания към немската философия, но и пряко с изграждането на българска теоретична платформа за метафизически и трансцендентални изследвания.

Третият раздел на сборника отваря полето за концепти, изграждащи философстването като деструкция на метафизиката. Това се концепти, свободни от метафизическите въпроси, но и така достигащи до интересни и новаторски решения за предмета на философските търсения. Проф. д.ф.н. Димитри Гинев (Софийски университет) представя фундаментално изследване върху концепта за историческа херменевтика на Бернхард Грьотойсен – социолог и философ на живота от началото на XX век, който е практически почти непознат в българското философско пространство. С проблемите за „историчността“ – един от основополагащите проблеми на постмодерния дискурс, и за т.нар. науки за духа в школата на Дилтай и Зимел Грьотойсен въвежда „двойната херменевтика“ в „две форми на рефлексивност“: „рефлексивността, като част от субекта на изследването (историка на културата), и рефлексивността, като част от обекта на изследване (културните жизнени форми)“. Историческата херменевтика трябва да постави истинското разбиране за „ситуативната трансценденция“, но и за „делничността“ на една жизнена форма, за да се обхване нейната автентична историчност.

Според гл. ас. д-р Николай Турлаков (ИИОЗ – БАН) има едно друго решение на „историко-събитийния телос на философията“ по пътя към метафизиката и то идва след „лингвистичния обрат“. Защото, каквото и основание да е конституирала, според Н. Турлаков философията остава теория и така не напуска „Платоновото мислене“. Хайдегеровият обрат обаче е такова „фундаментално-епохално събитие“, което предлага нов подход към „автентичния смисъл на битието“, този смисъл се открива през езика, „езикът започва да бъде разбран и философски изследван като фундаментално-конститутивна за човешкия опит стихия“ и „винаги автентична онтология на създаване на смисъл“.

В цялата си многоаспектност и разнообразност научният сборник *Назад към метафизиката* на Центъра за немски идеализъм към Философския факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски“ е представително колективно изследване и трибуна на съвременното философстване. Сборникът се вписва в засилващата се тенденция към метафизически изследвания през XXI век,

осъществена като грандиозен обрат към същностните и изконни теоретични проблеми на философията, който в своето връщане назад, към сърцевината на философията, е повод и да придвижим още напред, в дълбочина, собствената област и основания на чистата метафизика.

REFERENCES/ЛИТЕРАТУРА

- Back to Metaphysics*, (2016). Blagoevgrad: Neofit Rilski. [*Назад към метафизиката* (Сб.) (2016). Благоевград: УИ „Неофит Рилски“].
- Kant, I. (2013). *Critique of pure reason*. Sofia: Prof. M. Drinov. [Кант, И. (2013) *Критика на чистия разум*. София: Акад. изд. „Проф. М. Дринов“].
- Fichte, J. (2011). Ueber den Begriff der Wissenschaftslehre oder der sogenannten Philosophie. – In: Fichte, J., *Wissenschaftslehre 1794/1795*, Sofia: Iztok-Zapad, pp. 27 – 88. [Фихте, Й. (2011) Върху понятието за наукоучение или за така наречената философия. – Във: Фихте Й., *Наукоучение 1794/1795 г.*, София: Изд. „Исток-запад“, с. 27 – 88.]

AN ENDEAVOR IN THE BOUNDARIES OF PURE METAPHYSICS

Abstract. The collection *Back to Metaphysics* offers a thematic discourse of a tendency, which is even more increasing from the beginning of 21-st century: the problems of contemporary metaphysics are to be discussed and their solutions to be found with the whole existential-dramatic pathos of philosophical questioning. In this turning back, back to the first foundations of pure metaphysics, the appeal in the title is proclaimed, but appeal manifested as a program, which the contemporary philosophers should follow. The first chapter *Metaphysical Concepts* arises the questions about the absolute, the first grounds, concerning being, knowledge and humanity, as questions to which the nowadays philosophizing must find answers. The second chapter *Historico-Philosophical Interpretations* develops discussions on the theoretical systems and constructions determining the horizons to the contemporary philosophy, and in such way represents the basis as the returning point from which on to see and to gain the new areas of pure metaphysics. In this search the end of metaphysics is also discussed – in the third chapter *Postmetaphysical Destructions of the Metaphysics*, but taken in the dimensions of Heidegger's turn to language as a field for re-finding the meaning of Being.

✉ **Dr. Silviya Kristeva, Assist. Prof.**
South-West University “Neofit Rilski”
66, Ivan Michailov St.
2700 Blagoevgrad, Bulgaria
E-mail: silvia_kristeva@swu.bg